

T E V Y N Ė

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienį.

S. E. VITAITIS — Redaktorius,
307 W. 30-th St., New York, N. Y.

Visi raštai skiriami „Tėvynei“ turi būti siunčiami Redakcijos vardu ir turi būti su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamas raštas Redakcija trumpina ir taisy sušug savo nuomonės. Netinkami spaudai smulkūs raštai — korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinami ir autoriams negrąžinami, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

VEIDMAININGI PRIEKAIŠTAI

Susivienijimo viršininkams nestinga įvairių įvairiausių priekaištų, kurie dažniausiai paremti gandai, arba esamų faktų išdildinimu ar iškreipimu. Vėliausiu SLA. Prezidentui ir Pildomajai Tarybai priekaištams pagrindu SLA. priešų spauda pasigrobė SLA. Prezidento, adv. F. J. Bagočiaus, rimtas nurodymus, kad perdaug SLA. narių miršta ir serga. Perdidelis mirtingumo nuostimis sudaro organizacijai pavojų ir grumojai nariams augstesnių duoklių įvedimu į apdraudus fondą. Todel visu narių interesai reikalauja dėti pastangų mirtingumo nuostimi mažinti.

Gerb. SLA. Prezidentas nurodė, kad vargiai kuris nors žmogus nori mirti vien dėlto, kad jo pomirtinę pašelpavai galėtų gauti. Kartu nurodė, kad mirtingumo nuostimi sumažinti yra viena efektinga priemonė, tai kuodaugiasiai jaunų narių Susivienijimui gauti. Toliaus seka stropesnis pridabojimas priimančių aplikantų amžiaus ir sveikatos. Tokiu būdu bus galima mirtingumo nuostimis atvesti iki normalės padėties.

Su narių sirgimu, jau visai kitas klausimas. Šiuo klausimu SLA. Prezidentas priminė visiems žinomą faktą, kad nemaža SLA. narių serga vien tam, kad pašelpą gauti. Šitą ekonominio sunklaikio metu įsigalėjusią Susivienijime padėtį žino kiekvienas SLA. kuopų veikėjas, kuriam teko susidurti su sergančių narių prižiūrėjimu. Todel pilnai vietoje SLA. Prezidentas atsisakė ir SLA. veikėjus, prašydami kovoti su tokiais apsirėikimais, kurie nepamatuoti išnaudoja pašelpą mokėjimo fondą, tai yra neleistis nariams imti nuduotu sirgimu pašelpą iš SLA.

Rodos nieko teisingesnio negali būti, kaip reikalavimas teisybės iš organizacijos narių, kad jokiais nesąžiningumais nebūtų išnaudojami ir skriaudžiami teisingai ir sąžiningai su organizacija sugyvenanti nariai. Jau atvejų atvejais buvo nurodyta, kad nesąžiningais pašelpo reikalavimais išseminamas pašelpų fondas paliecia visus organizacijos narius. Jei pašelpų fondas išsisems ir reikės nariams daugiau išmokėti pašelpų ligoje, negu nariai į tai fondą sumoka, tai reikės arba nepaprastas duokles šio fondo papildymui mokėti, arba visai panaikinti pašelpų ligoje skyrių. Todel kiekvieno SLA. nario interesu ir butina pareiga yra daboti, kad pašelpų fondas nebūtų bereikalingai ir nesąžiningai išnaudojamas, nes tas tiesioginiai paliecia kiekvieną narių, kuris moka duokles į tai fondą ir nelaimi ar ligai ištikus tikisi pašelpą iš jo gauti.

Vienok SLA. priešų spauda suranda galimū svaidyti ir SLA. viršininkus priekaištais, kad jie pasirūžę „skriausti“ SLA. narius jiems reikalaujamos pašelpos nemokėjimu. Tačiau jei pažvelgsime į šalties skaitlines, tai atirasime, kad tokie nesąžiningai pašelpą iš SLA. reikalaujanti nariai yra keleriopai daugiau išėmę pašelpomis iš pašelpų fondo, negu duoklių sumokėję. Tuomet kažin kas ka skriaudžia: ar narvys organizacija ir kitus narius, kuomet nesąžiningai reikalaujamas pašelpos siekia visiškai suinaikinti pašelpų fondą, ar organizacija narių, kuomet atsikaso jam nepamatuoti reikalaujama pašelpą išmokėti? Aišku, kad nesąžiningas narvys atsistoja skriaudiko rolėje. Bet SLA. priešai bando pasėti nariuose nepasitenkinimą organizacija

ir šaukia, kad „skriaudžiami“ nariai, kuomet jiems nemokama nepamatuoti reikalaujama pašelpa.

Visi tie SLA. priešų spaudos priekaištai SLA. Prezidentui ir kitiems viršininkams yra labai nesąžininga demagogija. Žinoma, iš S. L. A. priešų spaudos nieko žmoniškumo ir laukti negalima. Tačiau Susivienijimui drauginga spauda turėtų vengti tokių priekaištų, kurie yra nepamatuoti ar iškreipytai faktais paremti. Jei jau prisiema organizacijos viršininkų darbanis kritika reikšti, tai tokia kritika turi būti konstruktivė, neabejotinai faktais paremta, Susivienijimo reikalų tobulinimo ir organizacijos auklėjimo tikslais reikiama. Tik tokia kritika bus naudinga organizacijai ir jos niekas nebijos. Asmeniškumais ar srioviniai sumetimais paremti priekaištai asmenims, riant tai su Susivienijimo reikalais, niekam jokios naudos neatneš ir negali atnešti.

I KONGRESĄ VYKSTANT

Šiomis dienomis visomis civilizuotojo gyvenimo susisiekimo priemonėmis į Kauną vyksta iš viso pasaulio lietuvių atstovai. Vyksta jė ten svarbia misija: pirmą kartą viso pasaulio lietuvių kongrese dalyvauti.

Vyksta keletas tokių atstovų ir iš didžiausios lietuvių išeivijos — Amerikos Jungtinių Valstijų. Jų tarpe važiuoja ir didžiausios lietuvių organizacijos — Susivienijimo Lietuvių Amerikoje — atstovas „Tėvynės“ redaktorius, p. S. E. Vitaitis.

Visiems šiems atstovams, šia proga, mes palinkime kogeriausios ir laimingiausios kelionės. Broliai, istorinio lietuvių kongreso atstovai! Jūs į Kauną suvažiuosit iš didesnių ir turtingesnių pasaulio kraštų, negu Lietuva. Todel ir tėvynę jūs važiuojat ne todėl, kad paprašius, idant čia gyvenantiems ekonominėms būkle pagerinti: kad ir apyjūdus duonos kasų mes čia dar susirandame. Nevežat šiuo tarpu jai iš svetimo krašto dovanų: kiek ir kada Lietuvai reikėjo — mes jai savo gausingą ranką ištiesėme. Jūs važiuojat, kad savo senai mociutei Lietuvai pasiskusti, kaip milijonai lietuviškų sielų svetiname krašte dvasiniai alksta ir kenčia; kaip mūsų priaugantis jaunimas į plataus gyvenimo nasrus puola ir kaipo lietuviai žusta. Važiuojate jūs ten atsiklausti ir pasieškoti būdu, kaip tos pražuties gelbėtis, kaip susistiprinti, idant ir tolimiausiose kraštuose gyvenanti kilnios arionių giminės žmonės nežūtų. Tad ir laikykite to nusistatymo: taktiškės, suraskite ir mums parvežkite tokius planus, kuriuos vykinant šitas mūsų pageidavimas būtų išpildytinas.

Tat, laimingos kelionės svarbiais reikalais į tėvynę vykstant!

DŽIUGINANTIS OPTIMIZMAS

Pereitame „Tėvynės“ num. tilpo „Talkos“ spaudos biuro rašinys, kuriuo reikiama optimistiškos išvados, kad Lietuvai negrūmoja artimo karo pavojus iš Hitlerio Vokietijos pusės. Be abejonės kiekvienam lietuviui labai smagu sužinoti, kad Lietuva karo metu gali greitai pastatyti po ginklu 300,000 gerai prirengtos pasirūžusios iki paskutiniojo savo laisvę ginti kariuomenės. Kiekvienam aiškiai žinoma, kad Lietuva nesirengia su bent kuria valstybe kariuoti. Bet šiandien visais pasaulis gyvena kluotą taiką. Todel tik tai tas gali įsijautis saugiai, kas yra pasirūšęs savo laisvę apginti.

Todel ir Lietuvos stiprinimas apsigynimo jėgų anaipol nereikiama bent koki militarizma. Kuomet Lietuvos vyriausybė prašo Amerikos lietuvių paramos tinkamam Lietuvos gynimo jėgų apginklavimui, tai vien tuo tikslu, kad užtikrintų Lietuvos nepriklausomybę prieš kiant Vokietijos hitlerinio militarizmo pavojų. Ir tos paramos iš Amerikos lietuvių prašo ne dovanomis ar kokiomis aukomis, bet vien biz-

nišku pagrindu: nereikalaukite šiemet Laisvės Paskolos bonų išmokėjimo ir štai jums penki nuosimėtai palukamų už paskolą ir kuomet paskolos atmokėjimo pareikalauosite, pilnoje sumoje ją gausite su visais pribrendusiais nuosimėtais.

Amerikos lietuvių šį balsą iš senosios tėvynės išgirdo ir Laisvės Paskolos bonų savininkai didžiūmoje sutinka savo paskolą Lietuvai pratešti metams, kitiems, tūl net dešimčiai metų. Tokiu atveju turime patriotinio Lietuvių atjautimo ir gero uždarbio kombinaciją. Tas pagelbės Lietuvai sustiprinti apsigynimo jėgas, nes nors artimas pavojus Lietuvai ir negrūmoja iš jos piktųjų kaimynų pusės, bet visokių nepaprastų įvykių pasauly bile minutė galima tikėtis.

Ypatingai malonus reiškinys Lietuvos saugumui padidinti yra tame, kad Pabaltijo valstybių tiek vyriausybės, tiek ir visuomenės jau užmezgė artimo bendradarbiavimo santykius. Visoms trimis Pabaltijo valstybėms: Lietuvai, Latvijai ir Estijai glaudžiose santykiuose gyvenant, jų visų saugumas žymiai stipriau garantuotas. Todel šių valstybių tarpe užsimezgęs bendradarbiavimas joms visoms ir kartu Lietuvai yra labai naudingas dalykas šiuo ginkluoties taikos metu.

Viena rimta tarptautinės politikos figura yra pasakiusi: „Jei nori taikos, būk pasirengęs kariuoti“. Lietuvai, kaip maža valstybė, gerai supranta šį posakį ir todėl stiprina savo apsigynimo jėgas.

PAVYZDINGA PENKINĖ

Praeitame „Tėvynės“ numery SLA. II kuopos korespondentas praneša, kad minima kuopa, laikydamos savo senesnės tradicijos, padovanojo penkinę (penkis dolerius) tam Waterburio miesto jaunui, kuris praėit mokslo sezoną geriausiai mokėsi. Penkinė — nedaug pinigų. Bet mes tą penkinę vadiname pavyzdinga ir labai brangia penkine, nes su ja atlikta tokis gražus gestas, kokio nebūtų galima nupirkti ir už didelių pinigų: apdovanota tas jaunuolis, kuris besimokydamas įrodė savo gabumą ir kuriam, beabejo, ta penkinė (širdies pakuotėnė) šiandien reikiama daugiau, negu daugeliui mūsų šimtai dolerių reikšti. Juk tas jaunuolis, visai netikėtai, susilaukė pagarbos toje valandoje, kurioje gal jis visų buvo užmirštas. Ir, svarbiausia, jam ta pagarba suteikė ne kas kitas, kaip tik broliai lietuviai, didžiausios lietuvių organizacijos — Susivienijimo Lietuvių Amerikoje — kuopa.

Neabejojame, kad šio gražaus ir, reikia pasakyti, kilnaus gesto tas jaunuolis niekad užmirš. Jei jam bus lemta, tai jis ir dideliu vyru išaugs ir augstus mokslus išėjęs, ir praklinius žmonijai darbus dirbdamas atsimins, kad jis buvo pripažintas ir pagerbtas ir kad tuos jam gantos dovanotas gabumus pripažino lietuvių organizacija ir žinos, kad tokioje organizacijoje malonu bile geram lietuviui ir po draug jam pačiam priklausyti.

Šią pavyzdingą penkinę turėtų pasekti ir kitos mūsų organizacijos kuopos. Kuopai, kaipo tokiai, net nepaisant jos finansinių išgalių ar narių skaičiaus — penkinė yra mažoji. Bet tai penkinė yra ta gerioji sėkla, kuri gali prie mūsų organizacijos ir bendrai lietuvių veikimo pritraukti ne vieną, bet tūkstančius jaunuolių, kurie vėliau bus naudingi mūsų gyvenimui žmonės.

Visos kuopos šį gražų ir labai pavyzdingą SLA. II kuopos gestą — pavyzdingą penkinę — privaletų turėti minty ir sekantį mokslo baigimo sezoną taip pat savo kolonijos pasirinktą gabiausią moksleivį apdovanoti-pagerbti.

Pavyzdinga penkinė dideliai reikšminga tam, kuriam ji atateko. Tai mūsų organizacijoje daugiau ty pavyzdingų penkinių atsiranda, o laikui bėgant gal mums nereikės taip liudnai aišanuoti, kad net gabesnis jaunimas mus apleidžia ir pas svetimtaučius bėga.

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda DR. J. T. VITKUS,
1286 Norwood Rd., Cleveland, Ohio.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti
stačiai skyriaus vedėjui, čionai paduotu antraštą.

ŽARNŲ UŽSIKIMSIMAS.

Rašo Dr. J. T. Vitkus.

Normaliame žmogaus kune svarbiausias žarnų, ypatingai mažųjų, funkcijos esti maisto virškinimas ir skysčių sugėrimas — absorbcija. Anatomiškai žarnos susideda iš vidujinės gleivėsios plėvės, vidurinio raumenų sluoksnio ir apgaubiamosios plėvės iš lauko. Fiziologinis žarnų veikimas esti nuolatinis ir automatiškas. Panašus žarnų veikimas moksliškai esti vadinas peristalsis. Tai yra vilniuotas ir ritmiškas susitraukimas, kurį nuolatos pasikartoja. Peristalsis varo maistą ir išmatas per visą žarnų ilgį. Gi kuomet pasitaiko žarnų užsikimšimas ar apsikimšimas, tuomet jau apsirėikia gana sunki ir pavojinga liga. Panašus žarnų užsikimšimas esti liaudžiai žinomas kaipo „vidurių apsvertimas“. Moksliškai jis yra abelain vadinamas ileus.

Žarnų užsikimšimo rušys esti net kelios ir nevienodos. Staigusis žarnų užsikimšimas gali būti tik dalinis ar pilnas. Jeigu toks užsikimšimas esti tik dalinis ir ne pilnas — jis visuomet esti mažiau pavojingesnis ir liga esti kur kas lengvesnė. Mat nors dalis maisto ir išmatų pro panašų užsikimšimą praeina ir nepadaro staigaus pavojaus gyvybei. Vienok daugumoje atsitikimų staigusis žarnų užsikimšimas esti pilnas, tai yra žarna tampa visiškai užkimšta ir nei maža dalis maisto ar išmatų negali praeiti, negali „prasimušti“. Žmogus sunkiai ir mirtinai susserga.

Chroniškas žarnų užsikimšimas taipgi gali būti tik dalinis ar pilnas. Vienok čia liga pasi-

reiskia iš palengvo ir ne taip staigiai. Ligos ženklai kas kartą didėja ir sunkėja. Kuomet žarnos užsikimšimas tampa pilnas, tuomet liga pereina į abelnąją ir aštriąją stadiją.

Priežastys, kurios pagimdo ar vienokį ar kitokį žarnų užsikimšimą, irgi esti įvairios ir nevienokios. Svarbiausioje vietoje, galima sakyti, esti mechaniniai žarnų užsikimšimai. Tas gali apsirėikti nuo nuolatos augančių navikų (tumors) žarnose. Čia jau yra lengva suprasti kaip didokas guzas-navikas žarnos vidury gali pagimdyti užkimšimą. Tie navikai daugumoje atvejų esti žarnų vėžys, bet gali būti ir kitokie įvairūs ir mažiau pavojingesni guzai. Taipgi įvairūs navikai kituose vidurių organuose savo didumu gali užspausti žarną taip vadinant išlaiko ir irgi pagimdyti užsikimšimą. Be to, aštrusis peritonitas ir puliniai guzai gali lengvai užgniausti žarną. Po kiekvienos operacijos ar tai ant žarnų ar kitokių organų visuomet pasilieka prietugiai-randai (adhesions). Jeigu tokie randai tik pasitaiko skersai žarnos — jie labai lengvai užriša pačią žarną ir pagimdo pilną užsikimšimą. Taipgi atsitikimuose kur žmogus turi rupturą-trukį žarna gali būti lengvai užgniausta ar užsukta. Be to, kartais dalis žarnos be tam tikros priežasties ima ir užsisuka. Prasideda smarkus tinimas ir pasekmėj turime pilną žarnų užkimšimą. Tas pats gana dažnai apsirėikia pas vaikus kuomet žarna „praryja“ žarną ir pagimdo pilną užsikimšimą. Retuose atsitikimuose pasitaiko, kad sukietėjusios išmatos ar praryti kieti daiktai irgi gali užkimšti žarną. Augščiau minėtuose atsitikimuose matome kaip yra daug priežasčių, del kurių galima gauti žarnų užsikimšimą.

(Užbaiga bus)

Vokiečių Šmeižtai Prieš Lietuvą
Artinantis Klaipėdos Krašto
Seimelio Rinkimams

Nuo Klaipėdos krašto seime-lio labai daug pareina visos svarbesnės autonominio gyvenimo šakos. Jis leidžia autonominiams kraštui įstatymus, kuriais tvarko visas sritis, išskiriant užsienio politiką, geležinkelius, paštą ir uostą. Be to, seimelis turi ir didelę politinę reikšmę. Nuo jo priklauso ir visa krašto valdymo sudėtis. Tik krašto gubernatorių skiria visos valstybės prezidentas.

Vokietininkai jau iš pradžių suprato šią didelę seimelio reikšmę ir visokiais būdais stengėsi, kad jį patektų jų pasekėjų dauguma. Toji dauguma ir leidžia vokietininkams šeiminkauti Klaipėdos krašte. Be to, ji duoda progos vokiečiams dainuoti seną dainelę apie tariamą Klaipėdos krašto vokiekumą. Tuo pasiremdami, vokiečiai dabar klastuoja Klaipėdos krašto istoriją, kalbančią už to krašto lietuviškumą. Vadinasi pasiremami ligšioline seimelio dauguma, vokiečiai Klaipėdos krašto reikalus drįsta kelti tarptautinėse įstaigose.

Štai del ko ateinantiems seimelio rinkimams, kurie bus rugsėjo 29 d., vokietininkai jau ruošiasi visu smarkumu. Tačiau jų padėtis po valstybės išdavimo bylos yra žymiai pasunkėjusi. Už tai jie nori atgauti tą pasitikėjimą, kurį jau visame krašte prarado Neumanno ir Zaso partijos. Tam pasiekti, vokietininkai išgalvoja visokius nebutus kaltinimus Lietuvai ir jos vyriausybei, del tariamų Klaipėdos krašto autonominių įstatymų laužymo. Žinoma, šie „kaltinimai“ yra nauji šmeižtai prieš Lietuvą ir lietuvių tautą. Tokius blaivius šmeižtus gali pagiminti tik „kultūringieji“ vokiečiai.

Paskutiniu metu mėgiamausias ir didžiausias vokiečių kaltinimas Lietuvos centrai-lybei vyriausybei yra tas, kad Klaipėdos krašto gyventojai

girdi, ji pasiruošusi suklastuoti seimelio rinkimus. O tokiam suklastojimui, esą vartojamos įvairiausios priemonės. Iš jų paminėtinos: seimelio rinkimų įstatymo pakeitimas ir tariamas „didlietuvių“ ipilietinimas. Kiekvienam sveikai galvojančiam žmogui suprantama, kad visi Lietuvos vyriausybės išleisti įstatymai, liečiantys Klaipėdos kraštą, turi būti suderinti su Lietuvos tarptautiniais pasižadėjimais ir su to paties Klaipėdos krašto statutu. Todel apie joki busimų rinkimų klastojimą negali būti ir kalbos.

Tačiau, neturėdami kaip save nuraminti ir matydami, kad per busimus seimelio rinkimus jie gali pralaimėti, vokietininkai tokiu būdu jau dabar išgalvoja blaivius šmeižtus. Geresnės atminties žmonės gali įsitikinti, kad ir per ankstybesnius seimelio rinkimus vokiečiai išgalvoj įvairiausių šmeižtų. Tačiau tie šmeižtai niekada nepasitvirtino. Vokiečiams visados reikia atsiminti, kad lietuvių nėra politiniai aferistai ir nėra toki naivūs, kad jiems reiktų griebtis klastos.

Priminsime tik vieną nuolatinę vokiečių nešvarią agitacijos priemonę, tai balsų nupirkimą už pinigus. Prieš kiekvienus seimelio rinkimus iš Vokietijos Klaipėdos vokietininkai gauna stambias pinigų sumas. Tais pinigais jie brangiau supirkinėja iš ukininkų visus gyvulius ir žemės ūkio produktus. Tada atrodo, kad iš tiesų vokietininkai moka krašte šeiminkauti ir kovoti su ukiskais sunkumais. Tačiau toki geri laikai buna tik prieš seimelio rinkimus. Kai per juos vokietininkai gauna daugumą tai paskui daugumą savo balsuotojams rodo nugara.

Tačiau jau ir vokieskesni gyventojai

spėjo įsitikinti, kad seimelio vokietininkams rupi ne bendri krašto gyventojų reikalai. Iš viso matyti, kad šiemet Klaipėdos krašto vokietininkai į seimelio rinkimus eina vėl melais bei šmeižtais. Tsb.

“Dirvos“ Redaktorius Pagerbtas

Clevelando lietuvių savitraščio „Dirvos“ leidėjas ir redaktorius, K. S. Karpis, liepos 22 dieną tapo apdovanotas Didžiojo Lietuvos Gedimino Ordenu už jo darbuotę lietuvių bei kartu už jo pasidarbavimą Amerikos lietuvių ir bendrai lietuvių literaturoje, kadaigi p. Karpis yra autorius 34 lietuviškų knygų.

„Dirvos“ redaktorius šiose dienose išvažiavo į Pasaulinį Lietuvių Kongresą. Kelionėje į laivą į New Yorką, p. Karpis gavo pakvietimą iš Lietuvos Pasivienijybės Washingtono užsukti ir pas juos, ir tą padarė. Liepos 22 dieną į New Yorko nuvažiavo į Washingtoną, ir štai, visai netikėtai, Pasivienijybės reikalų vedėjas Dr. Mikas Bagdonas įteikė jam Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino Ordeną.

Ordeną p. Karpis gavo nelaukai ir netikėtai, kadangi nėra dar senas žmogus ir todėl nelaukė sau jokios pagarbos dabar, sakydamas, lai buna atiduota garbė pirmiausia tiems mūsų seneliams, kurie lietuvių dirbo. Taigi kada skaitė ir žinoj apie apdovanojimą ordenais kitų mūsų veikėjų — pats sau dar nieko nelaukė, sakydamas, kad ateis ir jo eilė.

K. S. Karpis yra vienatinis iš Amerikos lietuvių redaktorių tuo tarpu gavęs ordeną ir jamausias iš visų iki šiolei Amerikoje ordeną gavusių lietuvių. Gedimino Ordenas jam teko lyg jo gimtadienio dovaną, nes liepos 20 d. suėjo jam 40 metų amžiaus ir šiemet 25 metai jo darbavimosi lietuvių literaturoje. Reporteris.

